

groen als eerste levensbehoefte

tekst Nicole Smolenaers

verticale natuur van én op hoog niveau

Omdat de mens behoefte heeft aan natuurlijk groen - hoe kleinschalig de groenvoorziening ook is - besteden we steeds meer aandacht aan gevelbegroeiing: groene gevels buiten, maar ook groene muren binnen. Wij ervaren het als prettig wanneer we in onze woon- en werkomgeving omringd worden door planten. Planten zijn sfeermakers, stralen rust uit en brengen leven in gebouwen. Groenvoorziening in gebouwen heeft een positieve uitwerking op de fysieke kwaliteit van het binnenmilieu; denk hierbij aan luchtkwaliteit, thermisch comfort en akoestiek wat leidt tot meer welbevinden en minder gezondheidsklachten. Vegetatie heeft niet alleen een positief effect op de gezondheid, maar draagt ook bij tot een hogere arbeidsproductiviteit. Kortom, groen is een eerste levensbehoefte.

Wetenschappers en klimatologen erkennen dat groene gevels door hun veelal weelderige frisgroene gevelbegroeiing, een weldadige invloed uitoefenen op onze samenleving. Daar waar de flora uit de woon- en werkomgeving is verdwenen, wordt steeds meer groen teruggebracht in onze leefomgeving.

kwantiteit en kwaliteit

Het leefklimaat in compacte steden kan dan ook alleen op peil blijven bij handhaving van allerlei vormen van vegetatie. Om de kwantiteit en kwaliteit van groen in de stad te verbeteren, is het belangrijk te investeren in groen, in plaats van dat het de sluitpost van de begroting is. Groen is een belangrijke schakel in de oplossing voor maatschappelijke vraagstukken als gezondheid en milieu. "Al sinds mensenheugenis is bekend dat de vrije natuur een krachtig helende werking heeft op de fysieke en geestelijke gezondheid van de mens. Vroeger werden patiënten naar sanatoria in prachtige natuurgebieden gestuurd. Aan de kust of in de bergen heerste een krachtig medicijn: frisse lucht, rustgevende, natuurlijke kleuren en stilte waardoor mensen sneller genezen", vertelt Eduard van Vliet.

"In onze huidige, moderne steden kan de toepassing van meer groen de gezondheid van inwoners absoluut bevorderen. Een prachtige en uitgelezen kans om dit met alle kennis en technologieën daadwerke-

lijk te realiseren. Ook sociaal en emotioneel gezien heeft de natuur een belangrijke functie: het is bewezen dat een groene omgeving het woonplezier verhoogt."

Bij Restaurant Vork & Mes in Hoofddorp, waar 'puur natuur' de boventoon voert, heeft dit bijvoorbeeld geresulteerd in een groene kruidenwand en pepermuntwand (met muntsoorten uit alle windstreken van de wereld). "Hier wordt kruidenthee geserveerd waarvoor de kruiden met liefde uit eigen tuin - of beter gezegd eigen muur - worden geplukt. De groene wand is flexibel in te richten wanneer de planten of restauranteigenaar aan vernieuwing toe zijn", aldus Van Vliet die de missie van de chef deelt om mensen meer bewust te maken van het kostbare goed dat de natuur ons te bieden heeft.

Een ander voorbeeld is basisschool De Zwanebloem in Zwaanshoek, waar leerlingen en leerkrachten merkbaar beter presteren dankzij de toepassing van een luchtzuiverende groene muur. Het Vitaal Lokaal is een aanwinst voor de school. "Deze vorm van gevelbegroeiing biedt veel voordelen voor de bevordering van de luchtkwaliteit: door filtering van fijnstof, dat ook in alle gebouwen aanwezig is, daalt het aantal problemen dat te maken heeft met klachten van luchtwegen. Een ander voordeel is een betere akoestiek en geluids-

isolatie. Denk aan bedrijven waar kantoorpersoneel dagelijks hinder ondervindt van machines die in een ruimte verderop constant lawaai produceren. In steeds meer overheidsinstellingen, winkelcentra, ziekenhuizen en andere openbare ruimten zijn groene gevels te zien en vindt een intensere groenbeleving plaats." Het is reeds aangetoond dat groen stressverlagend werkt. Uitzicht op groen vermindert het aantal opnamedagen in ziekenhuizen. Voor vogels en insecten is een groene gevel bovendien een cruciaal middel om te overleven.

esthetische waarde

Van Vliet benadrukt dat de esthetische waarde van (groot-schalige) bouwprojecten fors kan worden verhoogd door de schoonheid, creativiteit en kunstzinnigheid die de natuur ons te bieden heeft. "Een koude, betonnen entree verandert bijvoorbeeld in een prachtige binnentuin, waarin groen de architectuur accentueert. Innovatieve technische ontwikkelingen en vooral nieuwe inzichten in meervoudig ruimtegebruik maken de mogelijkheden om groen toe te passen onbegrensd. De openbare ruimte bevindt zich niet uitsluitend op de begane grond!"

Door het grote isolerend vermogen reduceren groendaken en gevelbegroeiing de temperatuurverschillen in een gebouw. Het koelingseffect ontstaat door verdamping waardoor de stralingswarmte wordt teruggebracht. Hierdoor is het gebruik van verkoelingsystemen, zoals stroomvretende airco's, die ook nog eens veel warme lucht de atmosfeer inblazen veelal overbodig, wat een enorme energiebesparing oplevert.

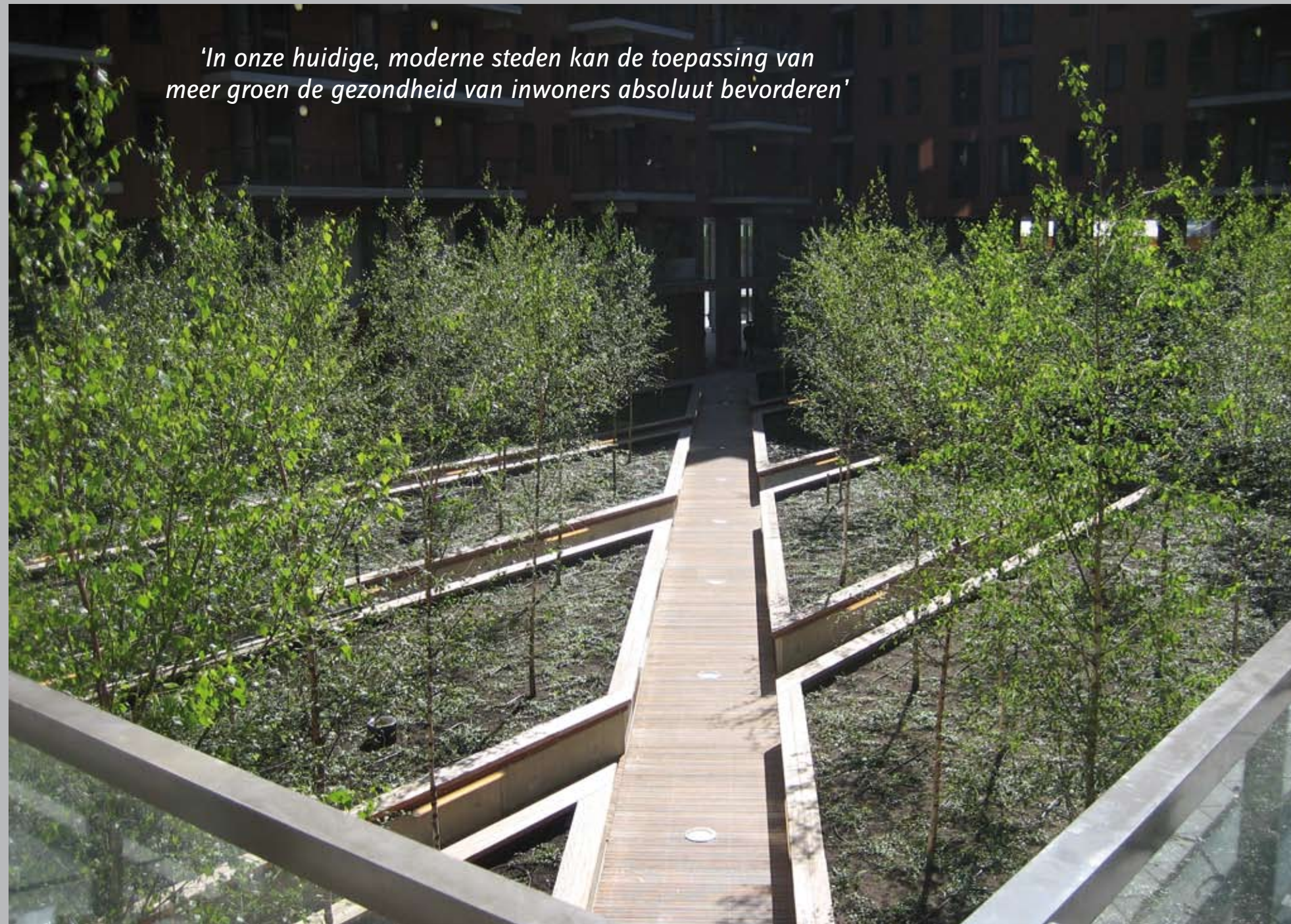
De natuur moet onderdeel van onze leefomgeving blijven. Van Vliet: "Wie op een andere manier naar stedenbouwkundige inrichting kijkt, ziet dat nog veel onbenutte ruimte voorhanden is en dat er legio mogelijkheden zijn om met een beetje creativiteit de vegetatie in de stad te verhogen. Er zijn miljoenen vierkante meters dak die nu nog geen functie hebben, alleen maar warmte uitstralen en onze leefomgeving zeker niet verbeteren. Hetzelfde geldt voor de vele gevels die steden tellen. Door toenemende verstedelijking en dichtbevolkte gebieden, moet het groen 'vechten' om zichtbaar te zijn."

meerwaarde

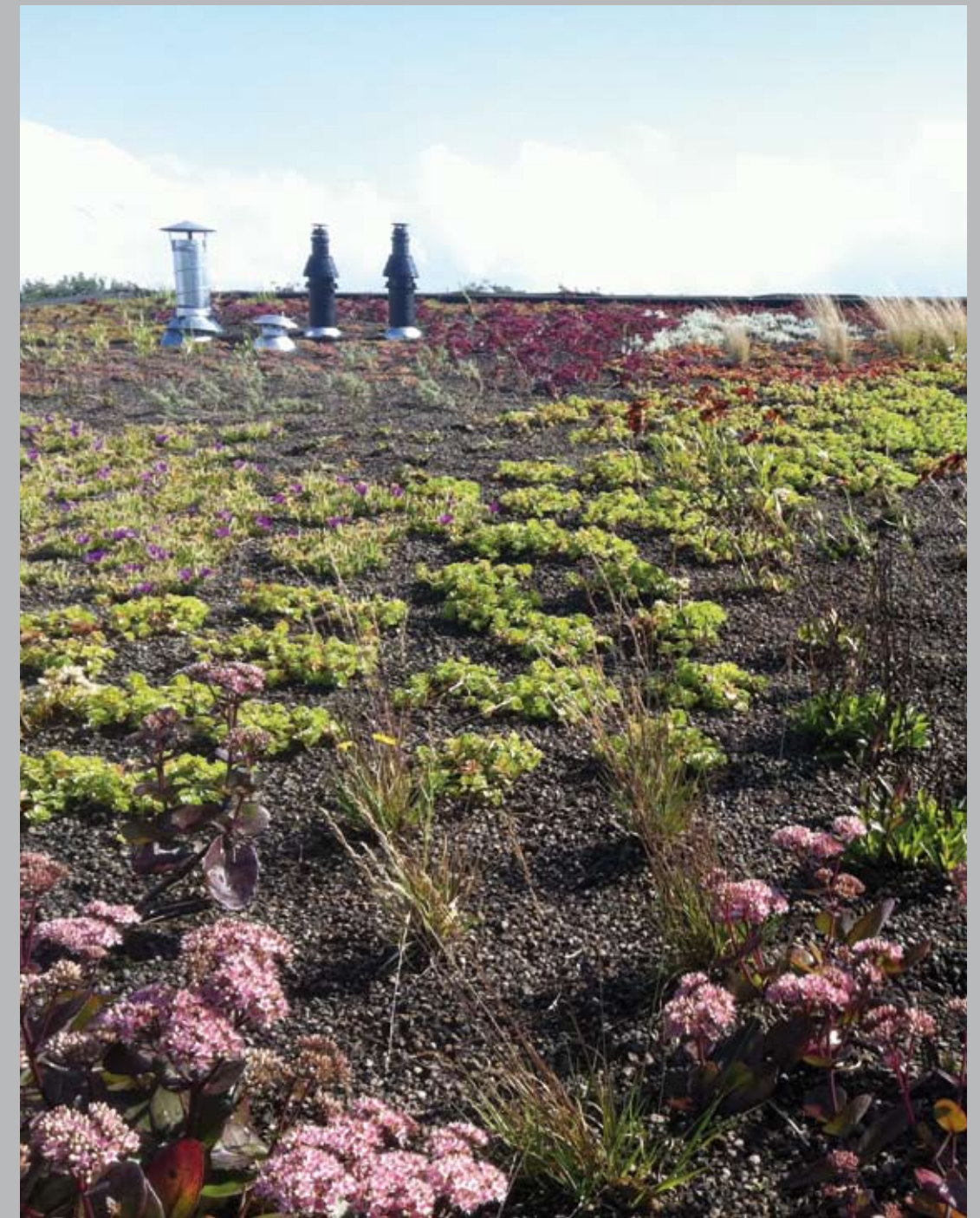
Wanneer we dak en gevel als een onderdeel gaan zien van de openbare ruimte, ontstaat er een scala aan mogelijkheden. Door meerdere functies te stapelen, krijgt het dak meerwaarde. Dit kan bijvoorbeeld door op het dak water te bufferen, dat vervolgens hergebruikt kan worden. (Bijkomend voordeel is dat het rioelstelsel bij hevige regenval wordt ontlast.) Op het dak zelf kan een landschap gecreëerd worden met bomen en struiken. Door de fijnstof- en CO₂-reductie, wordt de stad leefbaarder; de stad verkoelt.

Het dak kan ook benut worden als moestuin, of worden verfraaid door prairie beplanting. Dit leidt tot een toename van de biodiversiteit. Insecten en vogels keren terug naar de stad. Een sportveld of kinderspeelplaats op het dak, alles behoort tot de mogelijkheden. "De investeringen loont zich alleen al door de toename van de kwaliteit van de leefomgeving. De huidige trend laat gelukkig zien dat mensen duurzamer en gezonder willen leven en bereid zijn daarin te investeren. In onze huidige, moderne steden kan de toepassing van meer groen de gezondheid van inwoners absoluut bevorderen."

'In onze huidige, moderne steden kan de toepassing van meer groen de gezondheid van inwoners absoluut bevorderen'

kennis en creativiteit

Al sinds 1992 levert Van Vliet Daktuinen kennis en creativiteit: Door te werken met de juiste mix van kennis en creativiteit en innovativiteit, mag de organisatie zich in Nederland opricht één van de grootste specialisten op het gebied van daktuinen en grootschalige groenprojecten op kwalitatief hoogstaand niveau

noemen. Achttien jaar geleden plantte Van Vliet Daktuinen zelf nog de bomen op de daken, vaak in een relatief dun daktuinpakket, maar wel met juiste opbouw. Deze bomen groeien nu nog steeds stressloos. Nu is Van Vliet partner én adviesorgaan voor gemeenten, stedenbouwkundigen, architecten en projectontwikkelaars aannemers en hoveniers.

specifiek plan

Als geen ander is deze organisatie bekend met, enerzijds de voorwaarden van de architect en bouwer, anderzijds met milieuaspecten, esthetische en technische mogelijkheden. De specialisten van het bedrijf ontwikkelen steeds voor iedere situatie een specifiek plan. Bij elke uitdaging wordt rekening gehouden met

de huidige situatie, het gewenste doel, alsmede het beschikbare budget. Van Vliet eindigt met een mooi pleidooi: "Wij zijn de natuur! Daarom bepalen wijzelf hoe lang wij nog van deze schitterende planeet kunnen genieten. Van verspillend naar duurzaam gedrag; wij moeten allen die omslag maken. Gelukkig zie je die kentering in prioriteiten reeds ontstaan." «